

FN:s högnivåmöte, september 2005 -
Att bemöta de globala hoten och
säkerställa ett lyckat resultat av
reformeringen av FN. Meddelande från
Kommissionen till Europeiska rådet och
Europaparlamentet, 15 juni, 2005.

Utrikesdepartementet

2005-07-20

Dokumentbeteckning

KOM (2005) 259

Communication from the Commission to the Council and the European Parliament, THE 2005 UN Summit - Addressing the global challenges and making a success of the reformed UN

Sammanfattning

Kommissionen antog den 15 juni 2005 en strategi för att uppnå ambitiösa resultat vid Förenta Nationernas högnivåmöte 14-16 september 2005. Strategin inkluderar kommissionens position i ett antal nyckelfrågor, identifierade i det utkast till deklaration från högnivåmötet som presenterats av FN:s generalförsamlings president, Jean Ping, den 3 juni. De övergripande frågor som behandlas rör säkerhet, utveckling, handel, miljö, mänskliga rättigheter och demokrati. Samtidigt presenterar kommissionen en plan för arbetet med att implementera resultaten av mötet.

Sverige välkomnade kommissionens meddelande på möte i rådet för allmänna frågor och yttre förbindelser (GAERC) den 18 juli. Generellt sätt överensstämmer meddelandet med svensk reformpolitik samtidigt som det

hade varit önskvärt att dokumentet varit tydligare vad gäller vissa prioriteringar, bl.a. vad gäller kopplingen mellan rättigheter-säkerhet-utveckling samt hälsa. De brister som föreligger är dock inte av sådan vikt att regeringen inte välkomnar dokumentet.

1 Förslaget

1.1 Innehåll

Kommissionen uttrycker i inledningen till meddelandet vikten av att EU strävar efter och aktivt bidrar till ett lyckat resultat av FN:s högnivåmöte 14-16 september 2005. Hänvisning görs till EU:s starka stöd för en effektiv multilateralism, uttryckt i EU:s säkerhetsstrategi och kommissionens meddelande från september 2003 ("the European Union and the United Nations: the Choice of multilateralism", COM (2003) 526). I meddelandet från 15 juni presenterar kommissionen konkreta förslag gällande EU-positioner och agerande inför högnivåmötet och uppföljning inom en rad nyckelområden. Samtliga förslag bygger på tidigare inom EU överenskommen text.

Kommissionens meddelande bygger till stor del på det utkast till deklaration inför högnivåmötet som presenterades av FN:s generalförsamlings president, Jean Ping, den 3 juni i år. Kommissionen påpekar dock att EU:s engagemang för reformer av FN inte stannar vid själva mötet. Det är av stor betydelse att EU tar en frontposition i arbetet med att följa upp och implementera resultaten av mötet.

De specifika prioriteringar som anges av kommissionen täcker inte alla områden som kommer att diskuteras under högnivåmötet. Meddelandet fokuserar uttryckligen på ett antal nyckelområden för EU inom vilka kommissionen har kompetens att agera.

Kommissionens meddelande är uppbyggt kring tio olika områden, identifierade som särskilt prioriterade inom kommissionens arbetsfält. Dessa är: *Utveckling; Handel och utveckling, Sysselsättning och sociala frågor; Jämställdhet; Miljö; Katastrofberedskap; Fred och säkerhet; Mänskliga rättigheter, demokrati och Rule of law; Humanitärt bistånd samt Institutionella reformer.*

En lång rad specifika frågor räknas upp som prioriterade inom ramen för dessa områden, bl.a.:

2004/05:FPM79

- ökat och mer effektivt utvecklingsbistånd samt speciell fokus på koherensfrågor och på Afrika;
- vikten av att nå upp till millennieutvecklingsmålen och andra åtaganden vad gäller utveckling och bistånd, t.ex. sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) och kampen mot fattigdomssjukdomar;
- internationell handel som en motor för utveckling; arbete för alla som en del av nationella och globala utvecklingsmål;
- inkluderande av jämställdhetsaspekter inom områden som fred och säkerhet, utveckling och mänskliga rättigheter;
- hållbar utveckling och samarbete mot globala miljöproblem som klimatförändringar etc.;
- utveckling av ett s.k. "early warning system" för att minska följderna av naturkatastrofer;
- etablerandet av en fredsbyggande kommission;
- en övergripande strategi i kampen mot terrorism;
- etablerandet av ett MR-råd som ersättning för dagens MR-kommission;
- stöd för "Skyldighet att skydda"-konceptet;
- stärkt kapacitet för att kunna agera snabbt och effektivt vid humanitära kriser;
- nödvändiga institutionella förändringar, däribland revitalisering av generalförsamlingen, reform av säkerhetsrådet, ECOSOC och sekretariatet;
- utvecklandet av en miljöorganisation inom FN.

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

-

1.3 Budgetära konsekvenser

-

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

De områden som kommissionen anger som prioriterade för sitt arbete inför mötet överensstämmer på ett övergripande plan med svensk reformpolitik. Sverige ställer sig bakom det deklarationsutkast som presenterats av församlingspresident Ping inför högnivåmötet. Vi strävar dock dels efter att dokumentet blir mer operativt, så att det i högre utsträckning fokuserar på beslut och tidtabeller istället för uppmaningar, och dels efter förstärkningar av texten på ett antal av Sverige prioriterade områden.

De frågor som Sverige anser vara av särskild vikt i FN-reformen är bl.a.;

- länken mellan utveckling, säkerhet och MR;
- ökad kvalitet och kvantitet på bistånd, bl.a. genom en tydlig tidtabell för uppnåendet av 0,7-procentsmålet för utvecklingsbistånd;
- policykoherens och andra politikområdens vikt för utveckling;
- genderfrågor och SRHR;
- hållbar utveckling och miljö;
- en ny samstämmighet kring ett stärkt kollektivt säkerhetssystem, som inbegriper FN:s generalsekreterares förslag om en övergripande anti-terroriststrategi samt fokus på nedrustning och icke-spridning;
- etablerande av en fredbyggande kommission;
- etablerande av ett särskilt råd för mänskliga rättigheter att ersätta dagens kommission;
- ”Skyldighet att skydda”-konceptet;
- reform av säkerhetsrådet.

Enligt Sverige föreligger mindre brister i kommissionens dokument, och det hade varit önskvärt att dokumenten utvecklats ytterligare på vissa områden. Avsnittet om mänskliga rättigheter framstår som förhållandevis tekniskt med mer fokus på form än innehåll. Kommissionen hade med fördel tagit tydligare fasta på generalsekreterarens rapport ”In Larger Freedom”, i vilken han tar utgångspunkt i länken säkerhet-utveckling-mänskliga rättigheter.

Vad gäller avsnittet om hälsa hade det varit önskvärt att kommissionens meddelande tydligare betonat betydelsen av SRHR, en fråga som Sverige har strävat efter att inkludera bland prioriterade områden i reformarbetet. Det bör dock noteras att Sverige introducerat en hänvisning till SRHR och även

HIV/AIDS i de slutsatser som presenterats angående högnivåmötet av rådet för allmänna frågor och yttre förbindelser (GAERC) den 18 juli 2005. I avsnittet "Fred och säkerhet" har små och lätta vapen (SALW) och minor (Ottawakonventionen) tagits upp. Dessa områden är viktiga och prioriterade för Sverige. Emellertid hade det varit på sin plats om det samtidigt i dokumentet gjorts en hänvisning till övergripande nedrustnings- och icke-spridningsfrågor, vilka utgör en av hörnstenarna i det globala säkerhetsbyggandet.

Sammanfattningsvis välkomnar dock Sverige kommissionens meddelande. Texten i dokumentet bygger på överenskommen text, och de mindre brister som föreligger beror i nämnda delar främst på otydliga formuleringar och prioriteringar.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaterna är överlag eniga om betydelsen av ett lyckat reformarbete och EU:s betydelse för resultatet av högnivåmötet. Vid mötet i Rådet för allmänna frågor och yttre förbindelser den 18 juli 2005 påpekade ett par av medlemsländerna vikten av att EU:s medlemsstater använde sitt inflytande för att få gehör för EU:s ståndpunkter och för att nå operativa beslut vid högnivåmötet.

Vad gäller prioriteringarna inför mötet föreligger inga omfattande meningsskiljaktigheter vid sidan om frågan om reform av säkerhetsrådet. Gemensamma EU-synpunkter på församlingspresidentens deklarationsutkast har överlämnats. I frågan om säkerhetsreform har flera medlemsstater olika uppfattning. Tyskland har, som en av de fyra G4-länderna, presenterat ett förslag till utökning av säkerhetsrådet som skulle innebära tio nya medlemmar, varav sex permanenta (med utökad vetorätt till samtliga nya permanenta medlemmar). Italien har dock motsatt sig förslaget och har, tillsammans med bl.a. Spanien, presenterat ett motförslag som innebär en utökning av rådet till 25 medlemmar men utan några nya permanenta medlemmar.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

-

-

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Kommissionens meddelande välkomnades på möte i rådet för allmänna frågor och yttre förbindelser (GAERC) den 18 juli 2005. Någon plan för fortsatt behandling av dokumentet presenterades dock ej. Istället bör dokumentet tolkas som ett av kommissionen presenterat inspel i debatten. Eventuellt sker fortsatt behandling av dokumentet i rådsarbetsgruppen CONUN efter högnivåmötet.

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

-

3.3 Fackuttryck/termer

-